

Kljub poletju ni časa za počitek

Slovenska narodna skupnost v Italiji je po splošnem prepričanju srečno prestala hudo preizkušnjo, ki so jo predstavljale državnozborske, deželne in ponekod v deželi tudi upravne volitve. Ohranila je svoje predstavništvo v deželnem svetu Furlanije - Julijske krajine, kar je gotovo zelo pomembno za nadaljnja politična prizadevanja celotne manjšine. Tudi na ravni parlamenta bi moral biti položaj, kar zadeva poznavanje problematike slovenske manjšine, še kar zadovoljiv, saj je za senatorko bila potrjena Jelka Gerbec, poleg nje pa sta še tridentinski senator Fontanari, ki je bil v prejšnji zakonodajni dobi predložil zakonski osnutek za zaščito naše manjšine, katerega je bila sestavila Slovenska skupnost. V senat pa je bil to pot izvoljen tudi goriški komunist Nereo Battello, ki je prav tako dober poznavalec naših razmer in poleg tega še pravnik. V poslanski zbornici sta od komunistov Tržačan Cuffaro, od demokristjanov Sergio Coloni (prav tako iz Trsta), našo problematiko pa bi moral poznati tudi Goričan Rebulla, novoizvoljeni poslanec. To pomeni, da so v obeh vejah parlamenta ljudje, ki jim naša manjšina in njeni specifični problemi nikakor niso španska vas.

Slovence v Italiji predvsem zanima, da bi se v parlamentu nadaljevalo z že začetim delom. To pomeni, da bi morale parlamentarne skupine, ki so bile že vložile zakonske predloge za zaščito manjšine, čimprej obnoviti postopek, ki ga predvidevajo parlamentarni pravilniki, skratka ponovno vložiti svoje predloge. V senatni komisiji za ustavna vprašanja je bilo v prejšnji zakonodajni dobi opravljenega že nekaj pomembnega dela, tako da novi komisiji ne bo verjetno treba pričeti vse znova.

Jasno pa je, da se v vsedržavnem merilu nič ne bo premaknilo z mrtve točke, če ne bo ustreznega pritiska od spodaj, to je od manjšine same. Gonilna sila — če se smemo tako izraziti — je v prejšnjih letih bila tako imenovana enotna delegacija, v kateri so bile zastopane vse komponente manjšine. Morda bi spričo težav, ki so nastale v zadnjem času, kazalo takšno obliko skupnega dela izpopolniti, da bi delo bilo bolj učinkovito in bi delegacija postala še bolj reprezentativna. Mislimo pa, da ne bi škodilo, če bi poleg šir-

dalje na 2. strani ■

Deveta zakonodajna doba republike se ni začela z najboljšimi obeti

Z izvolitvijo predsednika senata in predsednika poslanske zbornice se je v torek, 12. t.m., začela 9. zakonodajna doba italijanske republike. Parlament, ki je bil izvoljen na volitvah 26. in 27. junija, se je sestel na prvi seji in si izbral svoj prvi organ. V skladu s sporazumom, ki so ga sklenile stranke dosedanje vladne večine in komunistična partija, je bil za predsednika senata izvoljen krščanski demokrat Francesco Cossiga, za predsednico poslanske zbornice pa je bila potrjena komunistična poslanka Nilde Iotti. To pomeni, da še vedno velja dogovor, ki je bil sklenjen sredi sedemdesetih let, ko se je bila izoblikovala parlamentarna večina »narodne solidarnosti«, katere glavni pobudnik je bil pokojni Aldo Moro.

Volitve v obeh zakonodajnih zbornicah so potekle v najlepšem redu, s čimer predvsem mislimo, da tokrat ni bilo prostih strelcev. Za Cossigo je glasovalo 280 senatorjev od skupnih 316, za poslanko Iotti pa 480 poslancev od skupnih 616; to pomeni, da sta oba kandidata prejela več glasov, kot določajo predpisi.

Nikakor pa ne moremo trditi, da se je deveta zakonodajna doba italijanske republike začela slovesno in dostojanstveno, kot bi se spodobilo za tako pomembni in zares temeljni državni instituciji. Dejstvo je namreč, da na prvih straneh dnevnikov

v sredo, se pravi dan po prvi seji novega parlamenta, niso bili predvsem govori začasnih in novih predsednikov zakonodajnih zbornic, temveč je vzbujala pozornost bralcev predvsem slika novega državnega poslanca Tonija Negrija, ki so ga oblasti morale pred dnevi izpustiti iz zaporu zaradi parlamentarne imunitete. Povsem se je torej uresničil načrt tajnika radikalne stranke Pannelle, ki je na svojih listah kandidiral za poslanca tudi Negrija z namenom, da bi na tega človeka obrnil pozornost najširše javnosti. Ta torej ni postala nanj pozorna samo zaradi izvolitve, temveč tudi zaradi zares nespretnega koraka, ki so ga naredili tik pred prvo sejo člani starega vodstva krščanskodemokratske poslanske skupine. Naslovili so namreč pismo na predsednika poslanske zbornice, naj povabi Negrija, naj se ne udeležuje parlamentarnih sej. Poskrbi pa naj za zaščito dostojanstva parlamenta, če bi Negri poziv zavrnil. Za vrišč in trušč na začetku seje pa so poskrbeli misovski poslanci z vzkliki, kot je n.pr. »morilec mora ven!«

Mislimo, da se more samo v današnji Italiji dogajati, da je za poslanca izvoljen nekdo, ki sedi v zaporu pod tako hudimi obtožbami, kot je primer Tonija Negrija, o katerem ni nobenega dvoma, da je glav-

dalje na 2. strani ■

Se bo obnovila šeststrankarska koalicija?

Novoizvoljeni deželni svet Furlanije - Julijske krajine se bo sestel na prvi seji v ponedeljek, 18. julija. Na dnevnem redu bo najprej izvolitev predsednika. Dosedanji predsednik je bil komunist Colli, ki ni več kandidiral in ki je postal predsednik po dogovoru v okviru tako imenovane večine »narodne solidarnosti«. Svoje mesto je ohranil tudi potem, ko omenjene večine v deželnem svetu ni bilo več.

Po zadnjih volitvah pa bi za novega predsednika deželnega sveta izvolili svetovalca iz vrst Krščanske demokracije in se v tej zvezi pojavlja ime furlanskega svetovalca Mizzaua, ki je v deželnem svetu od vsega začetka v letu 1964.

Vodstva političnih strank te dni vodijo pogovore o sestavi nove vladne večine. Vse kaže, da se pripravlja sestava šeststrankarske koalicije, se pravi, da se namerava obnoviti dosedanja koalicija, ki so jo sestavljali predstavniki Krščanske de-

mokracije, socialistične, socialdemokratske, republikanske in liberalne stranke ter Slovenske skupnosti. Deželni tajnik Krščanske demokracije Biasutti je v tej zvezi dejal, da bi morala takšna koalicija kazati posebno pozornost do avtonomističnih gibanj, kot sta Furlansko gibanje in Lista za Trst. Kaj pomeni takšna posebna pozornost, nam ni jasno. Dvomimo pa, da bo to še veljalo, kar zadeva Listo, potem ko je ta tako odločno in z dobršno mero ihtavosti zavrnila sodelovanje s Krščansko demokracijo na tržaški občini in pokrajini.

Pogajanja za sestavo nove vlade bodo po vsej verjetnosti trajala precej časa, tako da utegne deželni svet izvoliti novo deželno vlado šele po počitnicah, v mesecu septembru. Že zdaj pa je skoraj stoddotno gotovo, da bo za novega predsednika deželne vlade potrjen krščanski demokrat Antonio Comelli, ki je v deželnem svetu od njegove prve izvolitve leta 1964.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 17. julija, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Veliki bedaki«; 11.15 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 »Počitnice... počitnice« — humoristična nadaljevanja; 12.40 Jugoslovanski skladatelj lahke glasbe; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz arhiva in tedenskih oddaj — Lahka glasba — Boris Pahor: »Operacija srca« — Prenosi z naših prireditelj; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 18. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Beseda ni konj; 9.15 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Drago Jančar: »Galjot«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert Glasbene matice 8. januarja 1981 v Kulturnem domu v Trstu; 11.30 Glasbeni potpuri; 12.00 Naš avto; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba s tekmovalj in revij; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Pesmi in njihovi protagonisti; 15.45 Literarni listi; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zimzelene melodije; 17.30 Rubrika; 18.30 Priljubljeni motivi; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 19. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Pogovori; 9.15 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Drago Jančar: »Galjot«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Glasbeni potpuri; 12.00 Ob stoletnici organiziranega glasbenega šolstva na Slovenskem; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladinsko popoldne; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zimzelene melodije; 17.30 Giuseppe Revere: »Sampiero«; Igra v petih dejanjih; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 20. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Po svetu sem in tja; 9.15 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Drago Jančar: »Galjot«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Glasbeni potpuri; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nediskih dolin; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba s koncertnega odra; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladinsko popoldne; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zimzelene melodije; 17.30 Rubrika; 18.00 Kulturni odmevi iz Beneške Slovenije; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 21. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Beseda ni konj; 9.15 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Drago Jančar: »Galjot«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zimzelene melodije; 17.30 Rubrika; 18.00 Tribule - trakule, pogovori o naših otrocih; 18.20 Črnske duhovne pesmi; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 22. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Trim za vsakogar; 9.15 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Drago Jančar: »Galjot«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 12.00 Na počitnice; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba: slovenske umetne in ljudske pesmi; 13.40 Instrumentalni solisti; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladinsko popoldne; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zimzelene melodije; 17.30 Rubrika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.45 Imena naših vasi; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 23. julija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Glasbena matineja; 9.15 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Drago Jančar: »Galjot«; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Glasbeni potpuri; 12.00 »Bom naredu stždice, čjer so včas' b'le« — glasnik Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladinsko popoldne; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Izbrane melodije minulega desetletja; 17.30 Rubrika; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Deveta zakonodajna doba...

■ nadaljevanje s 1. strani

ni ideolog rdečega terorizma, in da obstajajo tudi mnogi indici, da je zapleten v nekatere umore, ugrabitve ter rope. Zato že po zdravi in preprosti pameti ni mogoče opravičiti koraka, ki ga je naredil tajnik radikalne stranke Pannella, ko je kandidiral za poslanca človeka, na katerega letijo tako hude obtožbe. Da je Toni Negri že štiri leta v zaporu, ne da bi se proti njemu končala niti prvostopenjska obravnava, ne more biti nobeno opravičilo za njegovo kandidaturo. Zelo hudo pa je, da je Negri prejel toliko preferenčnih glasov od volivcev, da je bil izvoljen.

Pravijo sicer, da obstajajo primeri še nekaterih drugih parlamentarcev, ki so se izognili ječi oziroma kazenski obravnavi, izkoriščajoč parlamentarno imuniteto. Prav gotovo pa je, da njihovih obtožb niti zdaleč ni mogoče primerjati z obtožbami proti ideologu rdečega terorizma Negrija. Za resnične demokrate pa je vsekakor žalostno, da je prvo sporočilo predsednice novoizvoljeni poslanski zbornici govorilo o zahtevi sodnih oblasti, naj pristojna poslanska komisija izda dovoljenje, da se odvede v zapor eden izmed poslancev in da se proti njemu nadaljuje sodni postopek.

Zaradi Negrija je skoraj stopilo v ozadje trenutno najvažnejše politično vpraša-

KLJUB POLETJU NI ČASA ZA POČITEK

■ nadaljevanje s 1. strani

šega skupnega organizma imeli tudi ožjo delovno skupino, ki bi bila bolj učinkovita na operativni ravni.

Če hočemo svoj boj za globalno zaščito nadaljevati z uspehom, se moramo zavdati, da tudi v tem vročem poletnem času ni časa za odmore in počitke. Predstavniki slovenske narodne manjšine se morajo čimprej zbrati za skupno mizo ter izoblikovati program nadaljnjega dela. Vsako zamujanje ali odlaganje bi bilo škodljivo, kajti čas ne dela v korist naše manjšine, saj je asimilacija še vedno v teku in nam dan za dnem odzira nekaj naših ljudi.

nje v Italiji, to je sestava nove vladne koalicije. V tej zvezi postaja iz dneva v dan jasnejše, da se pripravlja obnovev dosejanje petstrankarske koalicije (DC, PSI, PSDI, PRI in PLI.) Krščanski demokrate so začeli ugotavljati, da glede gospodarske politike ni pravzaprav bistvenih razlik med Krščansko demokracijo in socialisti. Kaže, da so pripravljeni tudi odstopiti mesto predsednika vlade Craxiju, zdaj pa se je ta začel nekam kujati. Zadeva bo postala jasna že čez nekaj dni, ko bo predsednik republike Pertini ob sklepu posvetov določil novega ministrskega predsednika.

—o—

Protest Zahodne Nemčije

Zahodnonemški zunanji minister Genscher je naročil bonnskemu veleposlaniku v čilski prestolnici Santiago, naj zahteva od tamkajšnjih oblasti takojšnjo osvoboditev bivšega zunanjega ministra in predsednika čilske Krščanske demokracije Gabriela Valdesa.

Podtajnik v zunanjem ministrstvu Von Staden pa je v pogovoru s čilskim veleposlanikom v Bonnu med drugim izjavil, da je zahodno-nemška vlada naravnost zaprepaščena zaradi aretacije Valdesa in je izrazil upanje, da bo čilski politik čimprej na svobodi in da bo lahko kot svoboden človek živel v lastni domovini. Proti aretaciji predsednika čilske Krščanske demokracije je ostro protestiral tudi glavni tajnik zahodnonemške krščanskodemokratske stranke Geisler.

POGAJANJA O USODI HONG KONGA

V Hong Kongu so se začela tajna pogajanja med Veliko Britanijo in Kitajsko glede bodočnosti britanske kolonije na Daljnem vzhodu. Pred nedavnim so kitajske oblasti pozvale Veliko Britanijo na pogajanja, ker bi v drugačnem primeru same sprejele odločitev glede suverenosti hongkonškega ozemlja. Leta 1997 zapade namreč pogodba, na osnovi katere je Velika Britanija prejela od Kitajske hongkonško ozemlje v najem.

—o—

HUDA LETALSKA NESREČA

V južnem Ekvadorju je v ponedeljek, 11. t.m., strmoglavilo linijsko potniško letalo, na krovu katerega je bilo 115 ljudi. Do hude nesreče je prišlo, ko se je letalo pripravljalo na pristanek na letišču Cuenca, ki je oddaljeno 435 kilometrov od glavnega mesta Quito. Časnikarji so sporočili, da se ni rešil nihče. Šlo je za letalo vrste Boeing 737, ekvadorske letalske družbe.

Filipinski Marcos je zagrozil

Nepričakovana kriza v odnosih med Filipini in Združenimi državami: filipinski predsednik Marcos je zagrozil z nekakšnim sporazumevanjem s Sovjeti, če Amerika ne misli poravnati finančnih obveznosti v zvezi z vzdrževanjem dveh vojaških oporišč na Filipinih. Nenadna kriza izvira iz dejstva, da so se v ameriškem kongresu pojavili pomisleki glede dvostranskega dogovora o oporiščih; vsota, ki jo zahtevajo Filipini, znaša 900 milijonov dolarjev.

Filipinski predsednik Marcos pravi, da je alternativa tej obveznosti »modus vivendi« s Sovjeti, ki pa bodo na ta način obvladali Jugovzhodno Azijo. Zadeva je zapletena tudi zato, ker Marcosov režim ne velja za demokratičnega; opozicija, ki ima

nekaj odmevnosti tudi v Združenih državah, namreč zahteva konec finančne pomoči Marcosu, to pa zato, ker ta ne spoštuje človekovih pravic.

Pred poletnim skavtskim taborjenjem

Pogovor z načelnikom Vinkom Ozbičem

Vinko Ozbič je že več let načelnik Slovenskih tržaških skavtov, se pravi tržaške moške veje Slovenske zamejske skavtske organizacije. V teh dneh, ko tečejo zadnje priprave na poletno taborjenje, smo se obrnili nanj, da bi nam spregovoril o delovanju te za našo narodno skupnost zelo važne organizacije.

N.I.: Koliko članic in članov šteje danes SZSO in kakšno je njeno današnje splošno stanje?

V.O.: SZSO je organizacija, ki združuje vse slovenske skavtinje in skavte, ki delujejo v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Kar bom tu posredoval, pa se bo nanašalo le na del te organizacije, in sicer na njen tržaški del. Danes je tržaških skavtinj in skavtov skoraj 400, katerim je treba še prišteti nekaj starejšega članstva, ki naši organizaciji od blizu sledi in pomaga. Vse to z vidika aktivnosti v ožjem, organizacijskem pomenu. Kot je sicer naši javnosti verjetno že precej znano, je organizirana skavtska dejavnost (sestanki, izleti, razni podvigi, taborjenja ipd.) osredotočena predvsem na tri dobe človekovega odrasčanja in izoblikovanja, ki skupno gredo od 7. do 18.-19. leta starosti. Zdi se mi pa važno poudariti, da je nekdo skavtinja ali skavt predvsem, če se drži skavtskih načel oz. zakonov. Ne smemo namreč pozabiti, da so razne oblike organiziranega skavtskega delovanja predvsem sredstva, s pomočjo katerih se izoblikuje neka posebna duhovna in sploh človeška drža. Zato lahko rečemo, da je moralno članstvo znatno številnejše od onega, ki sem ga na začetku omenil. Obsega vse tiste, ki so dejansko sprejeli skavtski način življenja. Med temi ni malo takih, ki so »stopili na pot« in so v svoji zreli dobi prevzeli razne naloge zunaj skavtske organizacije, npr. v raznih kulturnih ali

športnih društvih, v župnijskih skupnostih in drugih organizacijah ali celo na političnem področju.

V zvezi s stanjem naše organizacije naj najprej povem, da ga stalno skušamo izboljšati predvsem z vidika temeljnih načel skavtske vzgoje. Vsekakor pa mislim, da je SZSO v 31 letih delovanja bila še kar uspešna, kot med drugim dokazuje tudi dejstvo, da tvori današnja organizacijsko strukturo samo za tržaški del skoro 50 odraslih članic in članov. To je namreč eden izmed dokazov, da zmore danes SZSO nuditi marsikomu nekaj resnično dragocenega.

V zvezi z delovanjem SZSO na Tržaškem pa moram tudi omeniti pomembnost dela pri njenem glasilu Jambor. Gre za glasilo, ki izhaja že dvanajsto leto, in to osemkrat letno. Zdaj je na pragu stote številke.

N.I.: Koliko vas bo letos taborilo in kje?

V.O.: Kot že vrsto let bomo tudi letos imeli več taborov, točno šest. Dva tabora bosta za najmlajše, veverice in volčiče, ki se bodo podali v Stranje pri Kamniku, v čudovito naravno okolje, kjer bodo lahko dali duška svoji naravni živahnosti. Najstarejši, se pravi novinci roverji in popotnice, se bodo po petih dneh pešačenja po bajeslovnih Gorjancih utaborili ob vasi Šentjerneji, nedaleč od znamenitega samostana Pleterje. Njihov taborni prostor bodo nato prevzeli vodnice in izvidniki, ki so si zadali cilj, da bodo taborili v duhu viteškega življenja. Druga dva tabora iste veje bosta v bližini Globasnice na Koroškem. Vsi nestrpnost čakamo dan odhoda, saj si vsi pričakujemo, da bodo tudi letošnji tabori nudili veliko bogatih in nepozabnih doživetij.

N.I.: V čem misliš, da je tisti posební čar, ki tako številne priteguje na taborjenje?

V.O.: Res, gre za neko skorajda čarobno formulo. Težko jo je natančno opredeliti, a gotovo predvideva neko posebno zmes, ki jo sestavljajo zemlja, voda, platnena streha in nebo, samostojno življenje v veseli in zdravi družbi, najrazličnejše dogodivščine in spoznanja, primerna doza samoodgovornosti in še marsikaj.

N.I.: V preteklosti so skavtinje in skavti taborili na ločenih taborih, v zadnjih letih pa je prišlo do skupnih taborov. Bi nam lahko obrazložil pomen te spremembe v življenju SZSO?

V.O.: Odgovoril bom, kar se da preprosto: če smo ženske in moški ustvarjeni za skupno življenje, čemu bi organizacija, ki je vzgojna, ločevala?

N.I.: Kot je znano, pomenijo poletni tabori višek celoletne dejavnosti SZSO. Toda skavtsko življenje se ne izčrpa v dveh ali treh poletnih tednih. Bi nam lahko na kratko opisal, kašna je ostala skavtska dejavnost v teku leta?

V.O.: Tu bom kar našteval. Kar se tiče strogo organizacijskega dela, se v teku vsega leta redno vršijo sestanki posameznih vej organizacije in, ko je potrebno, sestanki pokrajinskega vodstva, ki se med drugim nekajkrat letno sestane z goriškim pokrajinskim vodstvom za usklajevanje skupnega delovanja. Redno se tudi sestaja uredniški odbor Jambora. Najpomembnejši pa so sestanki posameznih enot, ki tvorijo našo organizacijo, to je vodov, čet, krdel ter noviciatov popotnic in roverjev. Ti imajo — razen v poletnih mesecih — redne tedenske sestanke. Organizirajo tudi izlete in najrazličnejše druge pobude v svojem delovnem okolju oz. skupnosti. Poleg te dejavnosti v okviru posameznih enot pa je treba nadalje omeniti, da se med letom izvajajo nekatere skupne dejavnosti, kot so razni skupni izleti in še zlasti Jurjevanje, to je praznik vstopa novih članic in članov. Celotna SZSO prireja redno vsako leto tudi skavtski športni dan, ki je izmenoma v Trstu in Gorici.

V tej zvezi moram še omeniti, da smo v zadnjem delovnem letu proslavljali 30-letnico zamejskega skavtizma in smo pripravili veliko prireditev v Kulturnem domu v Trstu. V okviru tržaškega dela organizacije smo letos nadalje izvedli razstavo o jamah in jamarstvu ter priredili razstavo o delu posameznih vodov. Iz vsega tega jasno izhaja, da SZSO resnično ne živi samo na taborjenjih.

N.I.: Ali imate kake stike z drugimi organizacijami?

V.O.: Da. Imamo razne stike, čeprav občasne, seveda predvsem z drugimi skavtskimi organizacijami.

N.I.: Kako si spoznal skavtizem in kaj ti skavtizem nasploš pomeni?

V.O.: Skavtizem sem spoznal kot otrok, ko me je povabil k delovanju v SZSO g. Zupančič, današnji kancler na tržaški škofiji. Spominjam se, kako smo si na njegovo pobudo že na prvih sestankih porazdelili naloge tajnika, blagajnika, gospodarja itd. Imeli smo celo... pečat. Tako

S skavtskega taborjenja

Niku Samsi Pred krizo na tržaški občini in pokrajini v spomin

Nika Samse ni več. Kruta usoda ga je sredi noči na asfaltu iztrgala iz naše sredine, zapustila široko, neizpolnjivo vrzel ne samo v družini, pač pa v dokaj širšem krogu ljubiteljev naše, zamejske košarke. Le težko si v teh bridkih trenutkih moremo zamisliti tekmo Jadrana v novem prvenstvu brez Nika, najzvestejšega navijača, poštvalnega odbornika, človeka, ki je bil v vsakem hipu pripravljen poprijeti za vsako delo, pomagati, kjer je bilo potrebno, zgladiti s svojim, čeprav vehementnim nastopom, morebitna nerazumevanja. Verjetno bi na eni roki lahko naštel Jadranove tekme, doma ali na gostovanju, ki jih Niko ni videl. Bil je pač vedno zraven, in to ne samo na srečanjih, pač pa tudi na treningih, na sestankih odbora, pri razgovorih, družabnostih, pogajanjih, pripravah. In to ne samo pri Jadranu, pač pa tudi pri Kontovelu in Poletu.

Tako so njegovi večeri in nedeljski dopoldnevi potekali ob stalnem spremljanju razvoja zamejske košarke. Lahko bi celo rekli, da je bil najboljši poznavalec naših igralcev od minibasketa, naraščajnikov in kadetov, pa do članov. S tem svojim širokim znanjem je lahko napovedoval, kateri perspektivni mladi igralci pridejo v pošteve za bodočo člansko ekipo Jadrana.

Toda tudi ko smo se veselili nad uspehi naših ekip, ni pozabil na realnost: opozarjal je na škodljivost precejševanja, svetoval skromnost in poštvalnost pri treningu, toda samozvest in prepričanost v lastne moči na tekmah. Kot Slovenci, kot zastopniki slovenskega športa v Italiji, moramo prvič graditi našo pot z lastnimi močmi — je poudarjal Niko — in zavračal pri tem z vso odločnostjo vključevanje neslovenskih igralcev v naše ekipe. Z druge strani pa je zahteval od sebe in vseh, da se prav zaradi tega, ker smo predstavniki slovenskega športa in slovenske manjšine, še bolj zagrizeno borimo in z zmagami utrjujemo v širši italijanski javnosti našo prisotnost.

Ceprav se je Niko poklicno ukvarjal s trgovino lesa, pa je že kot srednješolec pisal za liste in revije. V zadnjih letih je vodil statistiko Jadrana, pisal za Primorski dnevnik in sodeloval na Radiu Trst.

Nekoliko manj znana je njegova dejavnost pri bridgeu in vendar je kot zamejski Slovenec nastopal za jugoslovansko reprezentanco na številnih turnirjih.

Vso to pestro dejavnost je prekinila kruta usoda, toda v našem spominu, spominu tisočev ljubiteljev slovenske zamejske košarke bo ostal živ kot človek, navijač, športni delavec in športnik v polnem pomenu besede. Družini in sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

Saša Rudolf

Pristaši Liste za Trst so pred dnevi na zborovanju, ki je bilo v tržaškem avditoriju, s tajnim glasovanjem sklenili, da Lista ne bo sodelovala s Krščansko demokracijo v tržaškem občinskem in pokrajinskem odboru. Gre za odločitev, ki jo je bilo treba pričakovati po hudem porazu, ki so ga Cecovini in tovariši doživeli na političnih volitvah z dne 26. junija. Lista za Trst se namreč ne smatra za eno izmed velikih italijanskih političnih strank, ker so njeni glavni ustanovitelji prepričani, da le njihovo gibanje predstavlja resnične koristi tržaškega prebivalstva. Zato je tudi razumljivo, da se ne more postaviti na isto raven z ostalimi političnimi skupinami.

Da se bo z Listo tako končalo, ni bilo težko predvidevati, če si se le nekoliko resneje pogledal v značaj in naravo tega gibanja. Pošteno pa so se uštel voditelji socialistične stranke v Trstu, ki so pred letom dni sklenili, da bodo neposredno sodelovali z listarji na občini in pokrajini, in so za takšen korak pridobili tudi socialdemokrate, republikance in liberalce. Izkazalo se je, da nova koalicija med listarji in tako imenovanim laično-socialističnim blokom ne vodi nikamor, saj med drugim nima večine v občinskem in po-

krajinskem svetu. Socialisti, ki so bili pobudniki sodelovanja z Listo, pa so doživeli še to sramoto, da se ni mogel uresničiti sporazum, ki je bil sklenjen s Krščansko demokracijo, po katerem bi v novo koalicijo morali vstopiti tudi krščansko-demokratski predstavniki, s čimer bi koalicija razpolagala z absolutno večino v obeh tržaških izvoljenih zborih.

Posledica vsega tega je, da se bo tako na občini kot na pokrajini začela kriza. Predsednik pokrajine in tržaški župan sta že napovedala odstop. Proračuna bosta verjetno prej odobrena, vendar danes nikakor ni jasno, kakšna večina se bo lahko izoblikovala v obeh upravah. Zaradi vsega tega je jasno, da se bližamo predhodnemu razpustu obeh svetov in tudi razpisu predčasnih upravnih volitev.

—O—

PROSLAVA CIRILMETODOVE NEDELJE NA VEJNI

Slovenski verniki na Tržaškem so v nedeljo, 10. t.m., popoldne proslavili Cirilmetodovo nedeljo. V lepem številu so se zbrali na Vejni k novomašnemu slavlju, pri katerem sta bila navzoča ljubljanska in logaška novomašnika Marko Pajk in Jože Treven, ob njiju pa še Milan Nemas, ki slavi 10-letnico mašniškega posvečenja, srebrnomašnik Bogdan Bric, župnik v Lokvi, in domači zlatomašnik, dr. Jože Prešeren.

Ob 17.30 se je pričelo slovesno bogoslužje v znamenju molitve za duhovne poklice. Glavni maševalec je bil dr. Jože Prešeren. Pred mašo je Ivo Jevnikar spregovoril nekaj toplih besed o pomenu duhovnikov med nami. Skavtinje pa so izročile svetice duhovnikom in štirim redovnicam, ki praznujejo letos 50-letnico redovnega življenja. Nato je bilo pri oltarju svetih Cirila in Metoda ekumensko srečanje.

ČESTITAMO

V torek, 12. t.m., je na univerzi v Padovi diplomirala z odliko v logopediji gđc. Sonja Antonič iz Devina. Ob tem življenjskem uspehu ji prišerno čestitajo prijateljice in prijatelji. Čestitkam se pridružuje Novi list.

TRŽAŠKI OKTET PRI SV. JAKOBU V TRSTU

Kulturno društvo Ivan Cankar in Šentjakobsko kulturno društvo prirejata koncert Tržaškega okteta v petek, 15. julija, ob 20.45 v cerkvi Sv. Jakoba v Trstu.

Tržaški oktet je nastal leta 1970. Koncertiral je po Sloveniji, na Tržaškem in na Goriškem. Od leta 1978, odkar nastopa v novi sestavi, ga vodi Janko Ban.

Poleg koncertov v Sloveniji in v naši deželi so imeli pevci Tržaškega okteta nastope v Toskani, Liguriji in Lombardiji.

Njihov repertoar obsega skladbe živčnih tržaških skladateljev, slovenske narodne pesmi, pesmi drugih narodov ter večglasno petje. Letos bodo konec julija otvorili »Avgustovsko koncertno sezono« v Spoletu.

Kulturno društvo Ivan Cankar
Šentjakobsko kulturno društvo

SLOVENSKA SKUPNOST - Trst vabi na prvi poletni

Naš praznik

Odvijal se bo v nedeljo, 17. julija, od 17. ure dalje v parku Finžgarjevega doma na OPČINAH.

Igral bo prvi nagrajeni narodnozabavni ansambel na nedavnem festivalu v Števerjanu T A I M S.

Spregovorila bosta pokrajinski tajnik Z. Harej in deželni svetovalec D. Štoka.

Poskrbljeno bo za prigrizek in pijačo.

Vabljeni vsi Slovenci.

Poravnajte naročnino!

Prejeli smo

SLOVENSKA SKUPNOST O POVOLILNIH PERSPEKTIVAH

»V preteklih dneh je zasedal pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu, ki je med drugim obravnaval volilne izide ter položaj v krajevnih upravah, to je na tržaški občini in pokrajini.

Pri analizi volilnih izidov tako parlamentarnih kot deželnih volitev je bilo poudarjeno zlasti dejstvo, da so volivci razumeli izbiro stranke, da samostojno nastopi tako na deželnih kot parlamentarnih volitvah in s tem poudari neodpovedljivo zahtevo in pravico po ustreznem zastopstvu slovenske manjšine v vseh izvoljenih telesih in pa nujnost, da zaradi istočasnosti dvojnih oziroma trojnih volitev ne bi prišlo do zmede med volivci, ki bi utegnila usodno škodovati pri deželnih volitvah.

Po splošni oziroma soglasni presoji članov pokrajinskega sveta SSK so volilni rezultati za slovensko stranko vsekakor zadovoljivi, kar velja. Se posebej glede deželnih volitev, kjer se je z letošnjimi 10.465 glasovi močno približala svojemu zgodovinskemu višku leta 1968, ko je prejela 10.811 glasov. Se posebej pa je pokrajinski svet izrazil priznanje izvršnemu odboru za učinkovito izpeljano volilno kampanjo, tako da je SSK v tržaškem volilnem okrožju napredovala za 830 glasov v primerjavi z deželnimi volitvami leta 1978.

Glede položaja na tržaški občini in pokrajini je pokrajinski svet SSK poudaril potrebo, da pride do sestave trdnih večin, ki bi bile sposobne učinkovito voditi omenjeni krajevni upravi. V ta namen je pooblastil izvršni odbor, da v tej smeri išče ustreznih rešitev, do katerih pa bo verjetno lahko dejansko prišlo šele po poletnem premoru.

Ker se Slovenska skupnost želi tudi konkretno zahvaliti vsem, ki so kakorkoli pripomogli k pomembnemu volilnemu uspehu, bo prihodnjo nedeljo (17. julija) popoldne priredila na Opčinah odprto družabno srečanje v smislu Naših praznikov.

—o—

VZPON NA SNEŽNIK

V sodelovanju s Planinskim društvom v Ilirski Bistrici je Smučarski klub Devin priredil v nedeljo, 10. t.m., vzpon na Snežnik. Zbralo se je nekaj desetih ljubiteljev planin, ki so se v dopoldanskih urah povzpeli na ta vrh ob skrajni jugozahodni meji Slovenije. Popoldne pa je bil na Sviščakih »picnic« za vse udeležence vzpona. Bila je to ponovna priložnost za navezavo novih stikov med zamejskimi planinci in Bistričani in popoldansko srečanje je potekalo v lepem prijateljskem vzdušju. Med klubom Devin in Planinskim društvom iz Ilirske Bistrice že vrsto let obstaja tesno sodelovanje.

—o—

TAVČARJEVA SPET DEŽELNI PRVAK

Irena Tavčar je že vrsto let ena najuspešnejših predstavnic našega zamejskega ženskega športa. To je tudi potrdila v nedeljo, 10. t.m., s svojim odličnim nastopom na deželnem atletskem prvenstvu, ki je bilo v Vidmu, saj je bila najboljša tako v metu diska kot krogle. V metu krogle je dosegla rezultat 13,44 m, disk pa je vrgla kar 46,74 m daleč in s tem dokazala, da sodi med najboljše v italijanskem državnem prvenstvu.

Nekaj misli o slovenskem šolstvu v Italiji

V teh dneh se tisočem in tisočem višješolcev tresejo hlače zaradi mature. Pravijo, da je letos strožja kot sicer, kot postaja vedno strožji ves šolski sistem na vseh ravneh: višajo se odstotki negativnih šolskih izidov, pa tudi med letom se je marsikdo pritoževal, kako jih »šraufajo« po šolah. Šolska reforma predvideva zrelostne izpite iz vseh predmetov (končno!), kar onemogoča vsako špekuliranje med »važnimi« (predpisanimi za maturo) in »nevažnimi« predmeti. Osebnostno zavračam vsako takšno delitev, saj je n. pr. matematika ravno toliko važna kot nemščina ali zgodovina, tudi če je ni na maturi.

Z zavijanjem vijaka in obsežnejšimi programi bi se po mnenju šolskih oblasti morala zboljšati kvaliteta na učnih zavodih. O tem imam žal občutne dvome, ker mislim, da je vijaka in poglobitve potrebno v prvi vrsti učno osebje. Z učiteljskim poklicem je pač žal tako, da se vsakdo bojuje za stalno mesto; ko si ga pa pripori, ostane do upokojitve na isti ravni, kot na začetku učne kariere (seveda razen častnih izjem). Tako imamo na naših šolah žal premnogo šolnikov, ki ne obvladajo slovenščine in delajo vsak dan gromozanske slovnične napake. Ne poznajo naših krajev, posebno pa ne njihovih slovenskih imen. Spominjam se, da je neka predmetna učiteljica v našem razredu smešila ravnateljca, ker je napisal na okrožnici, da gremo na izlet v Pušjo ves in ne v Venzone (tudi do tega pridemo). Ne čudimo se potem, če gre naša mladina na kopanje »v Sistiano«, po smučih »v Cividale«, una univerzo »v Udine« in podobno. Žal je le malo šolnikov, ki poznajo slovenska imena slovenskih in neslovenskih krajev. Ne bi se rad dotaknil naše kulture, zgodovine in književnosti, ker bi se lahko izkazalo, da je pri marsikomu stanje poraz-

no. Imamo celo primere, da učitelji razlagajo določene predmete v italijanščini (to se pravi, da berejo otrokom iz italijanske knjige), kar je seveda bolje, kot da bi tisto uro izkoristili za pripravo kosila. Ker so zakonodajalci odpravili telesne kazni, ne moremo šolnikov bičati, ko ne izpolnjujejo svojih dolžnosti. Lahko pa zahtevamo, naj ravnatelj strožje nadzoruje šolnike. Se posebej je treba poudariti, da ima pri namestitvi na naših šolah prednost oseba, ki ima diplomu slovenskega učiteljskega in slovenske univerze (glede priznanja ljubljanskih diplom bi ne smelo biti težav, ker bi bili prosilci v nasprotnem primeru diskriminirani glede na Južne Tirole). Zavračamo odredbo, s katero lahko dobi mesto tisti, ki izjavi, da je njegov materin jezik slovenski. Z delovnimi mesti je hudo in marsikdo, ki ni nikoli povohal od znotraj slovenske šole, lahko v sili prestopi njen prag in odda takšno izjavo na kolkovanem papirju ter zahteva mesto. Tak šolnik bo (razen častnih izjem) imel pomanjkljivo znanje slovenščine in slovenske kulture, predvsem pa ne bo mogel imeti slovenskega duha, saj ga resnici na ljubo večkrat nimajo niti tisti, ki so obiskovali slovenske šole. To se vidi v žal številnih primerih, ko oseba, ki uči na naših šolah, vpiše svoje otroke v italijansko šolo in govori z njimi po italijansko. Taki ljudje nimajo moralne pravice, da učijo slovenske otroke. Poleg tega pa kako bi jih učili slovenščine, če še svojih ne znajo.

Skratka, mislim, da bi se moral osnovati nek višji slovenski šolski svet, ki naj bi sproti odpravljaj težave, ki se tičejo našega šolskega sistema, pa naj bodo to programi ali sposobnost posameznih učnih moči. Pot do Rima je dolga in slovenska šola ima drugačne probleme kot italijanska

dalje na 7. strani ■

Konec avgusta bo »Mladinski raziskovalni tabor« v Benečiji

Od 29. avgusta do 10. septembra bo tretji mladinski raziskovalni tabor, ki ima letos ime »Benečija 83«. Prvi tabor je bil pred dvema letoma v Barkovljah in lansko leto so ga organizirali v Doberdolu. Letošnji bo — kot rečeno — v Benečiji, in sicer na področju občine Speter. Organizacijsko središče tabora bo v Dijaškem domu v Špetru. To moderno zgradbo so postavili po potresu leta 1976.

Tabor je namenjen dijakom, ki obiskujejo slovenske višje srednje šole v Trstu in Gorici. V živem stiku z Benečijo naj bi poglobili tisto, kar so se v šoli naučili iz knjig.

Raziskovanje je tembolj zanimivo, ker poteka na interdisciplinarni ravni. Udeleženci bodo razdeljeni na pet interesnih skupin: etnološko, geografsko, naravoslovno, sociološko in zgodovinsko. Skupine bodo vodili mentorji. Vendar ne bodo imeli šolskih predavanj, marveč bodo mlade raziskovalce bolj usmerjali, jim svetovali pri delu in pri raziskovalnih sredstvih.

Delo raziskovalnega tabora bo potekalo na terenu. To bo na primer pomenilo za zgodovinsko skupino popis priimkov in hišnih vzdevkov prebivalcev občine Špeter Slovenov, opis krajev v občini. Vsa ta raziskava se vključuje v okvir izdelave pete knjige Krajevnega leksikona.

Mladi raziskovalci bodo zbirali podatke na terenu v obliki intervjujev in anket. Naravoslovci bodo na primer zbirali opise domačih zdravilnih rastlin, zanimali se bodo za njihovo uporabo, skušali jih bodo orisati ter dobiti njihovo domače ime. Prve dni bo več dela na terenu, medtem ko bodo zadnji dnevi posvečeni katalogizaciji in urejevanju. Zvečer bodo na vrsti predavanja, predavanje filmov ali rekreacija.

Glavni cilj raziskovalnega tabora pa bo seveda spoznavanje Beneške Slovenije, spoznavanje navad in načina življenja Beneških Slovencev ter seznanjanje s problematiko, ki gre od demografskega stanja in ohranjanja domače kulture do težkih posledic izseljevanja.

Zanimiva številka revije Most

Pred kratkim je izšla dvojna 65/66 številka tržaške dvojezične revije Most, ki si že leta prizadeva, da bi predrila zid, ki zapira predvsem slovensko kulturno snovanje pred tukajšnjo italijansko kulturno pa tudi drugačno javnostjo. Gre vsekakor za hvalevredno delo, saj je znano, kako je kljub njeni tolikanj opevani mitteleuropski odprtosti obmejna in še zlasti tržaška italijanska javnost z redkimi izjemami neverjetno slabo poučena o vsem, kar se poraja na slovenskem kulturnem torišču, naj si bo tostran ali onstran meje.

Novi zvezek revije Most prinaša na prvem mestu zapis glavnega urednika Aleša Lokarja z naslovom »Jugoslovanska gospodarska kriza in odprta meja«. Lokar izhaja iz ugotovitve, da je do zavrtaja jugoslovanskega osebnega prometa čez mejo prišlo ne zaradi političnih, temveč zaradi gospodarskih razlogov, in se dalje sprašuje, kje je treba iskati vzroke za jugoslovanske gospodarske težave. Po njegovem ne drži stališče tistih, ki menijo, da jugoslovanska ekonomska kriza izhaja iz prevelike notranje porabe. Lokar je namreč mnenja, da gre obratno za krizo, ki jo povzroča premajhna ponudba jugoslovanskega proizvodnega sistema, kar je sicer značilno za malodane vsa socialistično urejena gospodarstva. Da bi prišlo do večje proizvodnje, pa je po Lokarjevem mnenju potrebno sprostiti zasebno gospodarsko iniciativo, kajti »si ni moč zamisliti sodobnega učinkovitega gospodarjenja v neki državi brez svobodnega podjetništva«.

Gino Brazzoduro prispeva za to številko Mosta »Razmišljanje ob spominih Edvarda Kardašja«, ki so nedavno izšli v italijanskem prevodu pri rimski založbi Editori Riuniti. Gre za spomine, ki obsegajo obdobje 1944-1957, katerega središnji dogodek je seveda prelom Kominforma z Jugoslavijo. Vse to nudi Brazzoduru številna izhodišča, da se zaplete v zanimiva razmišljanja o dialektičnem nasprotju med posebnim (jugoslovanski avtonomizem) in splošnim (sovjetski imperializem), o naravi politične oblasti ipd.

O Edvardu Kardelju, predvsem pa o drugih dveh nekoliko manj znanih slovenskih socialističnih oz. komunističnih mislecih, in sicer o Henrikumu Tumi ter o Dušanu Kermaunerju, piše Kermaunerjev sin Taras. Gre za zapis, v katerem se zgodovinski podatki prepletajo z avtorjevimi osebnimi spomini predvsem na očeta in v katerem seveda ne manjka, kot je sicer za avtorja značilno, polemičnih ugotovitev ali indiskretnih spraševanj.

Pod psevdonimom Illyricus se skriva pisec zanimivega sestavka »Sedanji pomen zamisli o "Srednji Evropi"«. Navezuje se na stališča o Srednji Evropi, iznešena na kongresu »Alpe-Adria«, ki je bil v Benetkah od 6. do 9. oktobra lani, in na XVI. Srednjeevropskem kulturnem srečanju, ki je bilo v Gorici od 6. do 9. novembra prav tako lani, Illyricus zagovarja tezo, da gotovo hodi po krivi poti, kdor išče mitteleuropsko identiteto v kulturni homogenosti srednjeevropskega življa. Če je smiselno govoriti o nekem srednjeevropskem kulturnem modelu, potem gre nujno za model pluralističnega sožitja različnih kultur, ki pač izražajo posebnosti posameznih srednjeevropskih narodov. To pa seveda zanj ne pomeni zapiranja pred drugim, ampak le pogoj za pravilno vzajemno odpiranje. In v tem smislu Illyricus tudi zaključuje svoj zapis s pozivom na srednjeevropske kulturnike, naj se »spremenijo v veter in cvetni prah, ki prehaja preko mejnih mrež in količkov, preko planot, dolin, gora in morij«. V tem sestavku očitno prihaja na dan dejstvo, od katerega smo se že uvodoma obregnili, namreč dejanska zaprtost zlasti do slovenskega in hrvaškega sveta mnogih srednjeevropskih kulturnikov, tudi tistih, ki sicer radi govo-

re o svoji mitteleuropski kulturni pripadnosti — kar je med drugim v zadnjih časih postalo pravcata odlika v številnih in ne samo perifernih italijanskih kulturnih krogih.

V novem zvezku revije Most srečamo nadalje ime pisatelja Leva Detele, in to kar dvakrat. Najprej je objavljen »dokument iz mariborske tiskarne iz že stavljenega knjige "Izkušnje z nevihtami" (Kratka proza Leva Detele), 1974, ki ni nikoli izšla«. Gre za literarni sestavek z naslovom »Zarotnik Gruza«, v katerem je učinkovito opisan proces postopnega razosebljenja žrtev stalinističnih procesov in preganjanj nasploh, ki privede do mazohističnega istovetenja žrtve z njenim preganjalcem. Lev Detela se v tej številki Mosta oglašja tudi s samo v slovenščini objavljenim odgovorom Jožetu Javoršku, s katerim se je prav na straneh Mosta zapletel v polemiko.

Tudi ime Jolke Milič srečamo dvakrat v novi številki Mosta in obakrat v zvezi s prevodi. Najprej je objavljena v slovenskem izvirniku in v italijanskem prevodu mala antologija zamejske poezije na Tržaškem, nato pa samo v italijanskem prevodu prvi del drame Ivana Mraka »Proces«. 65/66 številka Mosta se sklepa z ocenami nekaterih novosti na italijanskem knjižnem trgu, ki pa tako ali drugače zadevajo nam bližnjo stvarnost.

nj

Jubilejna »INIZIATIVA ISONTINA«

Izšla je 80. številka goriške revije »Iniziativa Isontina«, ki letos obhaja jubilej, 25-letnico ustanovitve. Izdajatelj je center za politične, ekonomske in socialne študije »Sen. A. Rizzatti« iz Gorice, glavni urednik je Celso Macor, odgovorni pa Sergio Tavano. V uvodniku, ki je posvečen obletnici revije, je med drugim rečeno: »V tej številki s preučitvijo ekonomskih in državljan- skih perspektiv goriške province, prav tako z novimi kulturnimi, miselnimi, umetnostnimi pobudami, skušamo na svoj način opozoriti na prisotnost ob srebrnem jubileju, ki naj se ne ustavi le ob razmišljanju, ampak se ob prepoznavanju v preteklosti in zgodovini usmerja v prihodnost z zaskrbljenostjo in upanjem«.

V nadaljevanju revije je objavljeno besedilo posegov na okrogli mizi, ki jo je priredilo uredništvo revije, namenjena pa je bila obravnavi gospodarske krize s posebnim ozirom na Goriško, Rosaria Piemonti v naslednjem članku razpravlja o problemu zaposlitve na Goriškem, Paola Benes pa se zavzema za turistično pristanišče v Gradežu.

Zgodovinar Fulvio Salimbeni je prispeval oceno knjige »Protostoria del Friuli. I Celti«, ki jo je napisal Franco Quai. V preteklosti sega tudi krajša razprava Andreja Bratuža »Politica e storia fra Platone e S. Agostino«, v kateri razčlenjuje politično misel in filozofijo zgodovine, kakor jo srečujemo pri slovenskem katoliškem ideologu Antonu Mahničju. Renzo Boscarol v članku »Gorizia e il Terzo mondo« osvetljuje dejavnost goriške Cerkve zlasti na misijonskem področju v Afriki, ki se je iz ožje verskih pobud razširila tudi na gospodarsko, znanstveno, tehnično in kulturno pomoč tamkajšnjim ljudstvom. Pri tem sodelujeta še tržaška in pordenonska škofija v sodelovanju s »Centro volontari per la cooperazione e lo sviluppo« in s »Centro Rizzatti« v Gorici.

V rubriki »Arte« Fulvio Monai poroča o letošnji razstavi beneških in furlanskih grafikov 18. stoletja, ki je pod naslovom »Da Carlevarijs al Tiepolo« potekala v palači Attems v Gorici. Isti pisec se v posebnem članku spominja tudi

dalje na 7. strani ■

Ob drugi obletnici v Hercegovini

II.

Ker smo bili tudi Goričani pridruženi milanskim romarjem in ker je brž po izstopu po ubijajočem sedemsto kilometrov dolgem dirjanju med Medjugorjem in goriškimi volivnimi sedeži in še pred volivnim opraviлом človeška slabost začutila potrebo nekritično izrabljati na desno in levo neko svežo vest, tudi sam čutim potrebo in dolžnost, da objavim neko epizodo toliko, kolikor mi je za zdaj dovoljeno.

Da! Res je. Dne 24. junija zvečer se je zgodilo še nekaj skrivnostnega v Medjugorju, kar ve doslej kolikor toliko iz prvega vira le štiriinštirideset oseb, neavtentično in verjetno tudi izkrivljeno pa bo odslej zvedelo to novost bogve koliko poslušalcev v Gorici, Vidmu, Pordenonu, Milanu, celo v Švici in koderkoli bo kdo od štiri-

inštiridesetih romarjev naše skupine brbljal ali brbljala.

Z nami je potovala neka oseba, ki je bila svoj čas na svojevrstni, zanimiv in ganljiv način zares prejela neki čudežni dar od lurške Brezmadežne.

Med vožnjo po Dalmaciji nam je ta oseba s kliničnimi in terapevtskimi dokumenti v rokah in z mikrofonom pred usti izčrpno pripovedovala svojo življenjsko dramo — fizično in duševno. Naslednjega dne je na poti iz Stolaca proti Medjugorju (50 km) spet prosila za mikrofona in nam pripovedovala, da je prejšnji večer v Marjinu sobi po ekstazi medjugorskih vidcev naenkrat prejela videnje Naše Ljube Gospe v lurški obleki ali obliki — ali recimo v lurškem portretu in da jo je nebeška Gospa vodila narav-

nost na Podbrdo (pod hribom Crnica) ter da ji je tam povedala nekaj o pravi ubikaciji svojih medjugorskih prikazanj, pa morda še kaj, in da se je ona čez pol ure vrnila v cerkev.

Ker nisem v ozadju avtopulmana v svojem zaspanem poslušanju dovolj razumel, mi je prijazno posebej ponovila ter mi tudi zaenkrat dovolila le jedro vse stvari brezimno omeniti v tukajšnjem krajevnem tisku. Dopoldne v soboto je znala že sama »poromati« na isto mesto in se je pred mojimi očmi vrnila bosa, kot je bosa za pokoro tja odšla. Verno mi je opisala kraj: njive, drevesa itd. Ker se nihče niti od duhovnega niti od upravnega vodstva naše potniške skupine ni pobrigal, da bi s to stvarco seznanil frančiškanske upravitelje medjugorske fare, sem si jaz — po premisleku — dovolil delikatno in spretno — in ne brez njenega pristanka — spraviti jo v razgovor z najkompetentnejšim frančiškanskim duhovnikom, in to v pričo vse naše skupine. Za zdaj dovolj! Ko bo njen lurški slu-

NEKAJ MISLI O SLOVENSKEM ŠOLSTVU V ITALIJI

● nadaljevanje s 5. strani

ska, zato bi morala biti bolj neodvisna. Poleg tega bi ta svet moral imeti tudi to nalogo, da bi prirejal obvezne in fiskalne seminarje in predavanja, tako da bi se lahko naši šolniki stalno izpopolnjevali bodisi v slovenščini kot v ostalih predmetih. Obveznost in fiskalnost sta pač grdi stvari, a zoper odsotnost na vsakoletnih seminarjih (da ne govorim o kulturnih prireditvah) in branje »fotoromanzov« ter kvačkanje na predavanjih žal ne poznam boljšega zdravila.

G. R.

—o—

JUBILEJNA »INIZIATIVA ISONTINA«

■ nadaljevanje s 6. strani

letos preminulega tržaškega kiparja Marcella Mascherinija, za nas Slovence pa je še posebej važen Monaiev članek »Artisti sloveni nella Venezia Giulia«. Gre za poročilo o razstavi Avgusta Černigoja, Ivana Čarga in Vena Piona zadnjo zimo v Pordenonu, ki je prikazala dejavnost omenjenih slikarjev v obdobju med obema vojnama. Članek je opremljen z nekaterimi reprodukcijami del z razstave.

Zanimiv je zaključni prispevek z naslovom »Il "Diario" di Iniziativa Isontina«, v katerem je govor o nekaterih aktualnih, zlasti gospodarskih in političnih problemih Goriške, posebej v zvezi z jugoslovanskimi ukrepi glede omejevanja prehodov meje. V sklepnem odstavku je rečeno: »15. februarja je jugoslovanska vlada nekoliko sprostila omejitve, s tem, da je prebivalcem obmejnega pasu povečala število prehodov od pet na dvanajst brez depozita. Olajšava je povzročila grenkobo in zaskrbljenost v deželi, ki je pričakovala mnogo več, ne toliko zaradi težav, ki so jih ukrepi povzročili obmejnemu gospodarstvu, ampak zaradi prekinitve politične poti, ki je ustvarila pogoje za vsakodnevno bratstvo v odnosih med prebivalstvom, prav tako so bili pritiski v Beogradu, posebej s strani Slovencev, zaman. Odgovorni politični predstavniki so ob raznih obiskih v Gorici zagotovili, da bo promet ponovno liberaliziran leta 1984«.

Revija »Iniziativa Isontina« zelo lično tiska tiskarna Arti Grafiche Campestrini v Gorici, odlikuje se po dobrem papirju ter številnih in kvalitetnih fotografijah.

M.

čaj objavljen, bo dovolila objaviti tudi svoj medjugorski doživljaj v polnem obsegu in zlasti Marijine besede, ki naj bi ji bile govorjene v Podbrdu pod goro Crnico v Medjugorju dne 24. junija 1983, nekje okrog sedme zvečer po legalnem času. Oseba je fizično in duševno zdrava, normalna, vedrega značaja z neprikrivanim obžalovanjem nekdanje oddaljenosti od Boga ali z rahlo melanholičnostjo konvertitov, nekoliko ekstroverzna, odkritosrčna in ponižna, polna hvaležne ljubezni do Matere Božje, tu in tam se ne odreče lahki damski cigareti, po vsem videzu in sluhu poštena.

Vse te simpatične lastnosti in vse njeno pripovedovanje pa še prav čisto nič ne dokazujejo resničnosti njenega domnevnega medjugorskega doživljanja. Treba bo poizvedeti in izpričati, na primer, ali so v Marijini sobi med pol sedmo in sedmo uro drugi opazili, da je izginila, pa da se je čez pol ure spet pojavila v isti sobi ali vsaj v tisti neznosni gneči v cerkvi. Pa tudi, kaj bi

Ideologija namesto zgodovine?

II.

Arnulf je bil nezakonski sin vzhodnofrankovskega kralja Karlmana. Njegova mati Luitswinda je bila Karantanka. Leta 863 mu je oče izročil vojvodino Karantanijo, ki ji je pripadala tudi Zg. in Sp. Panonija in jo viri označujejo kot kraljestvo Karantanija. Leta 887 je Arnulf zasedel kraljevski prestol, si ga pravzaprav izsilil ob podpori karantanskih in bavarskih čet. Naslednje leto je prišel med svoje Karantance praznovati Božič. Svojemu sinu je dal celo karantansko ime Sventibolk. V letih 896-899 je bil tudi cesar.

Arnulfova vladavina v Karantaniji je bila posem v skladu s karantanskim pravom, ki je tudi ženi in njenim potomcem priznavalo nasledstvo. Pa tudi premoženje. Arnulfu je sledil na prestolu sin, toda le za kratek čas; zatem so izvolili njegovega vnuka, sina njegove nezakonske hčere, poročene z mejnim grofom ob Lahni (danes Hessensko), iz rodu Konradinov. V duhu karantanskega političnega prava, priznavajočega žensko nasledstvo, so te politične spremembe potekale pravilno. Naslednica svojega moža in umrlih sinov je bila npr. tudi sv. Hema, po istem pravu.

Odveč je govoriti, da slovensko zgodovinsko je vseh teh odnosov do danes ni razčiščevalo. Iz ideoloških ozirov. Pač pa se trudijo z velikimi stroški odkrivati v italijanskih arhivih dobavljanje kož z ene jadranske obale na drugo. Ter s podobnimi stvarmi. Mar je fevdalna in srednjeveška zgodovina dokončno podana? Ali je sploh kaj dokončnega razen dogme?

Kako se mirno zamolčava dejstva, naj služi tudi primer navedbe Christalnikovega dela *Historia Carinthiaca* (ok. 1590) v *Zgodovini Slo-*

vencev (1979), v katerem pisec poudarja slovenstvo Koroške (očitno v političnem smislu). To poudarjanje je v *Zgodovini Slovencev* zamolčano, navedeno pa le, da Christalnik poudarja izgubljenost čast vojvodine Koroške.

Se kak primer. Po Hauptmannovih smešnih trditvah, da so Avare, Ogre in Turke zadržale Alpe, ker da s svojimi konji niso mogli čez gore (potem ko so prešli Karpate, Dinare, Rodope itd.), se vztrajno zamolčujejo tudi slovenske zmage nad Turki, dosledno tista leta 1593 pri Sisku, v kateri je okoli 5.000 večinoma slovenskih ljudi pod poveljstvom Andreja Turjaškega (tokrat v resnici le grofa) porazilo ok. 38.000-glavo turško vojsko s pomožnimi četami. Od tedaj so bile slovenske dežele rešene turških upadov, občutila pa jih je še Ogrska in Dunaj. Ta bitka je v slovenskih zgodovinskih knjigah zamolčana, medtem ko se na veliko piše o srbski bitki na Kosovem polju okoli dvesto let poprej, ki pa je bila za razliko od prejšnje izgubljena. Ali mogoče dobljena bitka ne zasluži vsaj nekaj pozornosti?

Ni se mogoče znebiti občutka, da je slovensko zgodovinsko je zašlo v slepo ulico, iz katere ne najde več izhoda. In pri tem bo ostalo, dokler se ne bo otrslo naivnega panslovanstva, centralističnega jugoslovanstva in namišljene revolucionarnosti. Žal je prav takšna popačena, dozdevno sramotna slovenska zgodovina in pripadnost ideološko propagandnemu hlapčevskemu narodu eden glavnih vzrokov, še bolj kot socialni pritisk, da se slovenski ljudje na Koroškem in na Primorskem v številnih primerih asimilirajo v bolj romantično nemštvo oz. italijanstvo. S tem pa so ne le tuje nacionalne, temveč tudi »bratske« in revolucionarne ideologije dosegle svoj zakulisni namen.

KONEC

NENAVADEN OBISK IZ VESOLJA

Pred tednom dni smo imeli Zemljani nenavaden obisk iz vesolja: mimo našega planeta je namreč poletel asteroid s premerom približno 800 metrov. Ko bi treščil na naš planet, bi bile posledice podobne eksploziji 25 tisoč vodikovih bomb, zatrjujejo ameriški znanstveniki, ki so spremljali ta pojav. Na srečo pa je gost iz vesolja letel mimo nas v razdalji kakih 10 milijonov kilometrov. Njegova hitrost je znašala 130.000 kilometrov na uro.

utegnile pomeniti Marijine besede njej v Podbrdu. In še marsikaj. Ko bi se ljudje dali prepričati, kako natančno, trezno, mirnih živcev ne le cerkvena oblast, ampak vsak trezen teolog, specializiran ali povprečen v duhovniški suknji, pristopa k pojavom, ki se hočejo prikazovati za nadnaravne! Včasih so prav duhovniške osebe preveč stroge ali celo farizejske.

Medjugorski pojavi so dosegli res že takšen in tolikšen obseg in so že tako daleč in tako obilno overovljeni, da bi bilo smešno dodajati jim prilastek »domnevni«. Ne potrebujejo več dokazovanja. Kljub temu ali pa prav zato bodimo previdni pred vsako novo alarmančno vestjo o teh prikazanjih ali »protiprikazanjih«. Na primer o Izbičnem je gotovo, da se tam nekaj nerazložljivega dogaja — in vendar visi nad njim še vprašaj.

Ta moj mrzli poliv na razgrete sopotnike — romarje in romarice — od Milana do Gorice je

SIBIRSKI PLINOVOD NAPREDUJE

Komsomolskaja Pravda poroča, da so pred določenim rokom že položili 4.500 kilometrov cevi sibirskega plinovoda od plinskih ležišč pri Urenguju do meje s Češko-slovaško. Časopis poudarja, da je to jasen dokaz o neuspelem bojkotu, ki ga je izvajala Reaganova uprava. Zdaj pa je treba še krepko zavihati rokave, da se uredijo še črpalne naprave. List napoveduje, da bo plinovod lahko obratoval že ob začetku prihodnjega leta.

prav zdaj »post festum« (po slovesnosti) potreben in velja še priporočiti, naj bi po povratku brzdali fantazijo in govorjenje o nerazčiščeni epizodi lurške Brezmadežne v Medjugorju, da ne bi povzročali prav tistega, o čemer se je v Gorici tako krivično govorilo tik pred romanjem, namreč — kaos.

Za obletnico so nam civilne oblasti poklonile dovoljenje za obisk gornjega Podbrda, to se pravi tiste točke na področju Crnice, kjer so bila prva prikazanja. Nisem utegnil iti gor. Skliceval se bom na to, da mi dovolijo izjemo prihodnjič, če bom sploh še kdaj poromal v tisti blaženi kraj. Načeloma pa zagovarjam policijsko varstvo tega svetega okolja, kajti sicer bi bili romarji že oskubili sploh ves hrib do golih skal.

Sporočila in naročila Kraljice miru v Medjugorju pa neprestano kličejo: spreobrnjenje, spreobrnjenje, spreobrnjenje!

KONEC

